

การประเมินประสิทธิภาพการฝึกงานของนักศึกษา
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บุญเลิศ จันทร์ไสย์*
พรณี เจริญธนวิธ**

บทคัดย่อ

การวิจัย การประเมินประสิทธิภาพการฝึกงานของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อประเมินประสิทธิภาพการฝึกงานของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามความเห็นของนักศึกษาประเมินตนเอง ผู้ประกอบการประเมิน และอาจารย์นิเทศประเมิน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ตามความเห็นของนักศึกษาประเมินตนเอง ผู้ประกอบการประเมิน และอาจารย์นิเทศ ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ของนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน 3) เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ตามประเภทของสถานประกอบการที่ต่างกัน และสาขาวิชาต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ นักศึกษาประเมินตนเอง จำนวน 104 คน ผู้ประกอบการประเมินนักศึกษา 442 คน และอาจารย์นิเทศ 12 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการของนักศึกษา ทักษะด้านการปฏิบัติงานของนักศึกษา ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปของนักศึกษา วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC+ for windows หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบค่าที-เทส (t-test) ทดสอบค่าเอฟ (F-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance (ANOVA) ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ผู้ประกอบการประเมินนักศึกษาคณะ พบว่า เป็นนักศึกษาเพศหญิง ร้อยละ 57.7 เป็นเพศชาย ร้อยละ 41.9 ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ร้อยละ 31.9 รองลงมาเป็นนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ ร้อยละ 20.1 และฝึกงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 45.5 รองลงมาฝึกงานในหน่วยงานเอกชน/บริษัท ร้อยละ 44.3 และฝึกงานในหน่วยงานราชการ ร้อยละ 8.4

* นักวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ 8 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

** นักวิชาการศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. นักศึกษาที่ประเมินตนเอง มีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวม มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผู้ประกอบการ มีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปในภาพรวม มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

4. อาจารย์นิเทศ มีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปในภาพรวม มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

5. นักศึกษาประเมินตนเอง มีความเห็นเกี่ยวกับการประเมินการฝึกงานของตนเอง ที่มีเพศต่างกัน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

6. ผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ที่มีเพศต่างกัน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

7. ผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา จำแนกตามหน่วยงาน/สถานที่ฝึกงาน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01

8. ผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา จำแนกตามสาขาวิชาของนักศึกษา ในด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในด้านการปฏิบัติงานจำแนกตามสาขาวิชาของนักศึกษา ในภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 และในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ในภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01

Abstract

This research to evaluate the effectiveness of the practicum of students from the Faculty of Science and Technology, The findings were as follows:

1. The overall opinions of the students about their academic knowledge, job performance, and interpersonal relationships were at a moderate level.
2. The overall opinions of the business owners and organization personnel about the students' academic knowledge, job performance, and interpersonal relationships were at a moderate level.
3. The overall opinions of the supervising professors about the students' academic knowledge, job performance, and interpersonal relationships were at a moderate level.
4. The opinions of the students of different sexes about their academic knowledge, job performance, and interpersonal relationships did not show a difference, either when considered overall or by items.
5. The opinions of the business owners and organization personnel about the academic knowledge, job performance, and interpersonal relationships of students of different sexes did not show a difference, either when considered overall or by items.
6. Based on types of business and organizations, the overall opinions of business owners and organization personnel about the students' academic knowledge, job performance, and interpersonal relationships differed at a significant level of .05 while the itemized opinions differed at a significant level of .01.
7. Based on the students' major programs, the overall opinions of the business owners and organization personnel about their academic knowledge did not show a difference while the itemized opinions differed at a significant level of .05. Their overall opinions about the students' job performance differed at a significant level of .01 while the itemized opinions differed at significant levels of .05 and .01. Their overall opinions about the students' interpersonal relationships differed at a significant level of .01 while the itemized opinions differed at significant levels of .05 and .01.

ปัญหาและความสำคัญของปัญหา

การฝึกงานเป็นกระบวนการเพิ่มทักษะและประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่การประกอบอาชีพ ช่วยให้นักศึกษามีความรู้ มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานจริง ทั้งในสถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ นักศึกษายังมีโอกาสได้ใช้เครื่องมือใหม่ๆ ในวงการธุรกิจเอกชนและเครื่องมืออุปกรณ์ทางราชการ ตลอดจนทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานและเทคนิคการทำงานของหน่วยงานที่ฝึกงาน การนำความรู้ทางวิชาการที่ได้ศึกษามาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน จนสามารถมองเห็นวิธีการสร้างสรรค์และเทคนิคในการปฏิบัติงาน การมองจุดเป้าหมายของความสำเร็จขององค์กร ตลอดจนผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน นอกจากนั้นยังสร้างความเชื่อมั่นและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และยังทำให้นักศึกษาฝึกงานเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ที่สำคัญเป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพในการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป ดังนั้นการฝึกงานจึงเป็นส่วนหนึ่งในการฝึกทักษะของนักศึกษาที่เป็นประโยชน์กับนักศึกษาอย่างมาก และปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา จึงได้จัดให้มีกระบวนการฝึกทักษะนักศึกษาของสถาบันการศึกษาโดยความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ มีการกำหนดหลักสูตรและรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพขึ้นมา ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สหกิจศึกษา

การฝึกงานจึงเป็นระบบการศึกษาที่เน้นการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ โดยจัดให้มีการเรียนการพัฒนาตนเองในมหาวิทยาลัยรวมกับการจัดให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการ ระบบนี้จะส่งผลให้นักศึกษาได้รับโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์จากการไปปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น เกิดทักษะการสื่อสารกับผู้อื่น ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ ในขณะที่เดียวกันสถานประกอบการก็ได้แรงงานซึ่งมีทักษะความพร้อมระดับหนึ่งไปช่วยงาน ซึ่งอาจได้รับความคิดใหม่ๆ จากนักศึกษาฝึกงาน อีกทั้งเป็นการแบ่งเบาภาระให้พนักงานประจำสามารถไปทำงานที่ยากกว่าได้ ในส่วนสถาบันการศึกษาจะได้นำผลของระบบนี้มาปรับปรุงหลักสูตรต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น คณาจารย์ได้รับประสบการณ์ใหม่ที่ทันสมัย ทำให้เกิดการร่วมมือกันทางวิชาการระหว่างสถานประกอบการและมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง โดยวิธีการฝึกงาน นักศึกษาจะเน้นที่ความร่วมมือจากทุกฝ่ายเกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันสูงสุด

ในปีการศึกษา 2546 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี ได้เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี 7 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์ สาขาวิชาเคมี-ชีววิทยา สาขาวิชาเคมีอุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร สาขาวิชาเทคโนโลยีการประมง สาขาวิชาเทคโนโลยียาง และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ นอกจากการเรียนการสอนในคณะฯแล้ว คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยังให้บริการสอนวิชาพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สถิติและคอมพิวเตอร์แก่นักศึกษาทุกคณะฯ/วิทยาลัย ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี สอนหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) ให้แก่คณะศึกษาศาสตร์ นอกจากนี้คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยังได้วิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

กับการเรียนการสอนและให้บริการทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์ให้กับชุมชนอีกด้วย

การฝึกงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของคณะฯ นั้น นักศึกษาทุกคนจะต้องผ่านการฝึกงานไม่น้อยกว่า 300 ชั่วโมง ในแต่ละหลักสูตร โดยไม่นับหน่วยกิต ยกเว้นสาขาคณิตศาสตร์ประยุกต์ที่นับหน่วยกิตในการฝึกงานด้วย 3 หน่วยกิต วัตถุประสงค์ในการฝึกงานหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ก็เพื่อให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการทำงานจริงๆ การเตรียมความพร้อมหาจุดเด่นและจุดด้อยในการทำงานของนักศึกษา การใช้วิชาชีพที่ได้ศึกษามาใช้ในการทำงาน เพื่อเป็นการประเมินการทำงานกับวิชาชีพที่ได้ศึกษามาว่าสอดคล้องหรือนำไปใช้ในการทำงานจริงได้มากน้อยเพียงใด ตลอดจนการปรับตัวและการอยู่ร่วมกันในสังคม นอกจากนี้เพื่อที่เตรียมความพร้อมของนักศึกษาในการที่จะจบออกไปประกอบอาชีพในภาคหน้าต่อไป

จากการฝึกงานของนักศึกษาในแต่ละหลักสูตร ตั้งแต่เปิดสอนหลักสูตรต่างๆ ของคณะฯ มา ยังไม่ได้มีการนำผลการประเมินจากผู้ประกอบการหรือหน่วยงานต่างๆ ที่ส่งนักศึกษาไปฝึกงานมาวิเคราะห์สังเคราะห์ประสิทธิภาพของนักศึกษาในแต่ละหลักสูตรว่า แต่ละหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนนั้น นักศึกษาที่ออกไปฝึกงาน มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด จะต้องเพิ่มเติมหรือปรับปรุง ในส่วนใด อีกหรือไม่

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัย เพื่อประเมินประสิทธิภาพการฝึกงานของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามความเห็นของเจ้าของหน่วยงานหรือบริษัทเอกชน/รัฐวิสาหกิจ ที่นักศึกษาไปฝึกงาน รวมทั้งการประเมินตนเองด้านการฝึกงานของนักศึกษา และอาจารย์นิเทศประเมินนักศึกษาฝึกงาน เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และการฝึกงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินประสิทธิภาพการฝึกงานของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามความเห็นของนักศึกษาประเมินตนเอง ผู้ประกอบการประเมิน และอาจารย์นิเทศประเมิน

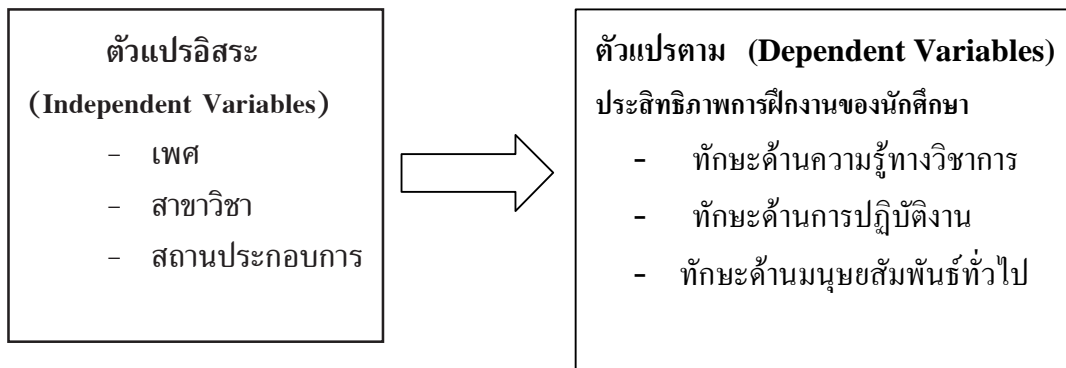
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ตามความเห็นของนักศึกษาประเมินตนเอง ผู้ประกอบการประเมิน และอาจารย์นิเทศ ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ของนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน

3. เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ตามประเภทของสถานฝึกงานที่ต่างกัน และสาขาวิชาต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรในการศึกษา สามารถสรุปเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิด

นิยามศัพท์เฉพาะ

การฝึกงาน หมายถึง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชา เพื่อให้ครบตามที่กำหนดไว้หลักสูตรในระดับปริญญาตรี ตามสถานฝึกงานต่าง ๆ เช่น หน่วยงานต่าง ๆ บริษัท หน่วยงานเอกชน ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ

ประสิทธิภาพ หมายถึง การบรรลุผลสำเร็จ เรียบร้อยตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนด หรือ ทำให้ผู้ประกอบการหรือเจ้าของหน่วยงานเกิดความพึงพอใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

การประเมินผลงาน หมายถึง ระบบที่จัดทำขึ้นเพื่อหาค่าในแง่ของการปฏิบัติงานและสมรรถภาพในการพัฒนาตนเอง กล่าวง่าย ๆ คือ การหาประโยชน์หรือตีราคาผลงานของผู้ปฏิบัติงาน โดยปกติผู้ประเมินจะเป็นผู้บังคับบัญชาของคนนั้น

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการฝึกงาน และเกี่ยวกับการประเมินผลการทำงานของบัณฑิต

2. จัดทำแบบประเมินการฝึกงานของนักศึกษา เป็น 3 ชุด คือ เป็นแบบสอบถามการประเมินตนเองของนักศึกษาที่ได้ผ่านการฝึกงาน แบบประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษาประเมินโดยสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่มีนักศึกษาไปฝึกงาน และเป็นแบบสอบถามการประเมินโดยอาจารย์นิเทศในแต่ละสาขาเป็นผู้ประเมิน

3. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม Content Validity

4. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
6. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การประเมินประสิทธิภาพการฝึกงานของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการศึกษาเป็น 3 ด้าน คือ ด้านกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย และตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ได้ไปฝึกงานในสถานประกอบการต่างๆ ตามสาขาวิชา ในปีการศึกษา 2546 - 2549 ทุกสาขา
2. ผู้ประกอบการที่ประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ทุกหน่วยงานที่มีนักศึกษาฝึกงานของคณะฯ
3. อาจารย์นิเทศ อาจารย์ของคณะฯ ในทุกสาขาวิชาของคณะฯ ที่ได้มีการออกไปนิเทศการฝึกงานของนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แบบแบ่งชั้น Stratified Random Sampling ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาที่ใช้ในการประเมิน จำนวน 177 คน ในปีการศึกษา 2546 แยกเป็นสาขาวิชาได้ดังนี้

1.1 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์	จำนวน	21	คน
1.2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ	จำนวน	27	คน
1.3 สาขาเคมี-ชีววิทยา	จำนวน	25	คน
1.4 สาขาวิชาเทคโนโลยีการประมง	จำนวน	31	คน
1.5 สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร	จำนวน	25	คน
1.6 สาขาวิชาเทคโนโลยียาง	จำนวน	23	คน
1.7 สาขาเคมีประยุกต์	จำนวน	25	คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นที่เป็นสถานประกอบการ/หน่วยงานที่มีนักศึกษาฝึกงาน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง Purpose Sampling จากจำนวนของนักศึกษาที่ไปฝึกงานในแต่ละสาขา ปีการศึกษา 2545 - 2549 จำนวน 442 คน

3. กลุ่มตัวอย่างของอาจารย์นิเทศฝึกงาน ได้จากกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์ที่ไปนิเทศการฝึกงานของนักศึกษา ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง Purpose Sampling ในปีการศึกษา 2546 สาขาละ 2 ท่าน จำนวน 14 คน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย จากเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะ 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการของนักศึกษา ทักษะด้านการปฏิบัติงานของนักศึกษา ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปของนักศึกษา

3. ตัวแปรที่ศึกษา

การประเมินประสิทธิผลการฝึกงานของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ศึกษาจากตัวแปรดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ สาขาวิชา สถานที่/หน่วยฝึกงาน

ตัวแปรตาม ประสิทธิภาพการฝึกงานของนักศึกษา ในด้าน

1. ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการของนักศึกษา
2. ทักษะด้านการปฏิบัติงานของนักศึกษา
3. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปของนักศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ การประเมินประสิทธิผลการฝึกงานของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยมีเนื้อหาของแบบสอบถามใน 3 ด้าน เกี่ยวกับ ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการของนักศึกษา ทักษะด้านการปฏิบัติงานของนักศึกษา และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปของนักศึกษา โดยผู้วิจัย แยกแบบสอบถามเป็น 3 ชุด ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามการประเมินตนเองของนักศึกษาที่ได้ผ่านการฝึกงาน

ชุดที่ 2 เป็นแบบประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษาประเมินโดยสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่มีนักศึกษาไปฝึกงาน

ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามการประเมินโดยอาจารย์นิเทศในแต่ละสาขาเป็นผู้ประเมิน

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด โดยใช้ข้อความลักษณะเดียวกัน ประกอบด้วยส่วนแรกเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ส่วนที่สอง เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินนักศึกษาในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการของนักศึกษา จำนวน 9 หัวข้อ ทักษะด้านการปฏิบัติงานของนักศึกษา จำนวน 14 หัวข้อ และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปของนักศึกษา จำนวน 5 หัวข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ส่วนสุดท้าย เป็นลักษณะปลายเปิดสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามมี 2 ระดับ ดังนี้

1. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม Content

Validity

2. ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน แล้วนำมาทดสอบหาค่า Reliability โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ค่าความเชื่อมั่นตามวิธีครอนบาช - แอลฟา Cronbach Alpha

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS PC+ for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม แยกออกเป็น 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามการประเมินตนเองของนักศึกษาที่ได้ผ่านการฝึกงาน ชุดที่ 2 เป็นแบบประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษาประเมินโดยสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่มีนักศึกษาไปฝึกงาน และชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามการประเมินโดยอาจารย์นิเทศในแต่ละสาขาเป็นผู้ประเมิน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตอนที่ 1 จะเป็นข้อมูลเบื้องต้น

จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประเภทหน่วยงานหรือบริษัทเอกชน/รัฐวิสาหกิจ เพศ สาขาวิชา นำข้อมูล มาหาค่าความถี่ และคิดเป็นร้อยละ เสนอเป็นตารางและความเรียง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ใน 3 ด้าน คือ ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการของนักศึกษา ทักษะด้านการปฏิบัติงานของนักศึกษา ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปของนักศึกษา

2. นำข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบ อัลฟา (Alpha Reliability Coefficient) ของแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด

2.2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของนักศึกษาต่างเพศ ด้วยการทดสอบที-เทส (t-test)

2.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรแบบทางเดียว One way Analysis of Variance (ANOVA) ของประเภทสถานประกอบการที่ต่างกัน

2.4 นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางและความเรียง

การกำหนดแบบที่ใช้วัดการประเมินประสิทธิภาพการฝึกงานของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำหนดระดับคะแนนเฉลี่ย Likert's Scale ดังนี้

4	หมายถึง	ดี	เกณฑ์ที่ใช้	3.51-4.00
3	หมายถึง	ปานกลาง	เกณฑ์ที่ใช้	2.51-3.50
2	หมายถึง	พอใช้	เกณฑ์ที่ใช้	1.51-2.50
1	หมายถึง	ควรปรับปรุง	เกณฑ์ที่ใช้	1.00-1.50

ตอนที่ 3 ข้อมูลแสดงข้อคิดเห็นและเสนอแนะ นำมาวิเคราะห์และเขียนสรุปเป็นความเรียง

สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามการประเมินตนเองของนักศึกษาที่ได้ผ่านการฝึกงาน ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาในแต่ละสาขา แบบเจาะจง และได้แจกแบบสอบถามไปให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่คณะและส่งกลับคืนผู้วิจัย

2. แบบสอบถามที่เป็นผู้ประกอบการประเมินนักศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินการฝึกงานนักศึกษาที่สถานประกอบการ/หน่วยงานประเมินนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่คณะได้ส่งออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพยังสถานประกอบการ และเมื่อสิ้นสุดการฝึกงาน ผู้ประกอบการจะส่งแบบประเมินการฝึกงานของนักศึกษาแต่ละคนมายังคณะฯ

3. แบบสอบถามการประเมินโดยอาจารย์นิเทศในแต่ละสาขาเป็นผู้ประเมิน ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างอาจารย์นิเทศในแต่ละสาขา แบบเจาะจง และได้แจกแบบสอบถามไปให้อาจารย์นิเทศที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่คณะและส่งกลับคืนผู้วิจัย

การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย

ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย โดยวิธีสัมประสิทธิ์ แอลฟา (alpha coefficient) ค่าความเชื่อมั่นตามวิธีครอนบาช - แอลฟา Cronbach Alpha ( ) ในภาพรวมของแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามการประเมินตนเองของนักศึกษาที่ได้ผ่านการฝึกงาน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .913

ชุดที่ 2 แบบประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษาประเมินโดยสถานประกอบการ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .952

ชุดที่ 3 แบบสอบถามการประเมินโดยอาจารย์นิเทศในแต่ละสาขาเป็นผู้ประเมิน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .932

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย เป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินประสิทธิผลการฝึกงานของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามความเห็นของผู้ประกอบการประเมิน ข้อมูลตาราง 1-3

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ (n = 442)

ทักษะความรู้ทางวิชาการ	ผู้ประกอบการ (n = 442)		แปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D	
1. ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับสาขาวิชาที่ฝึกงานของนักศึกษา	3.02	.47	ปานกลาง
2. การรู้จักนำความรู้มาประยุกต์ใช้ระหว่างฝึกงาน	3.03	.51	ปานกลาง
3. ความตั้งใจและขวนขวายในการหาและรับความรู้จากสถานที่ฝึกงาน	3.45	.65	ปานกลาง
4. ความก้าวหน้าทางด้านความรู้ ความสามารถของนักศึกษาหลังฝึกงาน	3.22	.52	ปานกลาง
5. ความมีไหวพริบ ปฏิภาณของนักศึกษา	3.13	.58	ปานกลาง
6. ความเข้าใจในทฤษฎีของนักศึกษา	3.12	.53	ปานกลาง
7. ความเข้าใจในภาคปฏิบัติของนักศึกษา	3.18	.54	ปานกลาง
8. ความสามารถในการใช้ทักษะปฏิบัติงานของนักศึกษา	3.16	.58	ปานกลาง
9. ความสามารถในการเสนอผลงาน	3.07	.56	ปานกลาง
รวม	3.15	.38	ปานกลาง

จากตาราง 1 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ทักษะด้านการปฏิบัติงาน (n =442)

ทักษะด้านการปฏิบัติงาน	ผู้ประกอบการ (n=442)		แปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D	
1. การตรงต่อเวลาในการทำงาน	3.52	.63	ดี
2. การปฏิบัติตามระเบียบของสถานฝึกงาน	3.58	.59	ดี
3. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับงานที่ทำ	3.41	.60	ปานกลาง
4. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย	3.44	.60	ปานกลาง
5. ความกระตือรือร้นในการทำงาน	3.34	.64	ปานกลาง
6. การรู้จักเตรียมและจัดลำดับขั้นตอนการทำงาน	3.02	.57	ปานกลาง
7. ความมั่นใจในการปฏิบัติงาน	3.09	.55	ปานกลาง
8. การทำงานด้วยความคล่องแคล่ว รวดเร็ว	3.16	.58	ปานกลาง
9. การรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง	2.94	.61	ปานกลาง
10. การรู้จักปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเสมอ	3.09	.57	ปานกลาง
11. ความระมัดระวังในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้	3.21	.59	ปานกลาง
12. ความสามารถในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้	3.16	.55	ปานกลาง
13. ความประณีตเรียบร้อยในการปฏิบัติงาน	3.17	.58	ปานกลาง
14. ความขยันอดทนในการปฏิบัติงาน	3.41	.62	ปานกลาง
รวม	3.28	.41	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นในทักษะด้านการปฏิบัติงาน ในภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.28) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นอยู่ในระดับดี และระดับปานกลาง

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการ
ที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป (n = 442)

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป	ผู้ประกอบการ (n=442)		แปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D	
1. การให้ความร่วมมือแก่เพื่อนร่วมงาน	3.61	.54	ดี
2. การมีสัมมาคารวะต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน	3.67	.50	ดี
3. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	3.43	.57	ปานกลาง
4. การมีน้ำใจช่วยเหลืองานที่นอกเหนือหน้าที่	3.56	.59	ดี
5. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	3.26	.65	ปานกลาง
รวม	3.50	.47	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ในภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.50$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นอยู่ในระดับดี และระดับปานกลาง

ส่วนที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ตามความเห็นของผู้ประกอบการประเมิน แยกตามเพศที่ต่างกัน ข้อมูลตาราง 4 - 6

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่า t - เทส ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการประเมินการฝึกงานของนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ

ทักษะความรู้ทางวิชาการ	เพศชาย		เพศหญิง		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับสาขาวิชาที่ฝึกงานของนักศึกษา	3.06	.44	3.00	.49	1.52
2. การรู้จักนำความรู้มาประยุกต์ใช้ระหว่างฝึกงาน	3.09	.52	2.99	.50	1.93
3. ความตั้งใจและขวนขวายในการหาและรับความรู้จากสถานที่ฝึกงาน	3.39	.65	3.50	.64	-1.66
4. ความก้าวหน้าทางด้านความรู้ ความสามารถของนักศึกษาหลังฝึกงาน	3.22	.54	3.22	.52	.12
5. ความมีไหวพริบ ปฏิภาณของนักศึกษา	3.14	.56	3.13	.60	.03
6. ความเข้าใจในทฤษฎีของนักศึกษา	3.14	.49	3.12	.55	.35
7. ความเข้าใจในภาคปฏิบัติของนักศึกษา	3.19	.46	3.17	.59	.42
8. ความสามารถในการใช้ทักษะปฏิบัติงานของนักศึกษา	3.11	.56	3.20	.59	-1.49
9. ความสามารถในการเสนอผลงาน	3.08	.60	3.06	.54	.34
รวม	3.16	.36	3.15	.40	.13

* P< .05 **P< .01

จากตาราง 4 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความเห็นไม่แตกต่างกันในทุกรายการ

และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของนักศึกษาที่ผู้ประกอบการประเมินนักศึกษาเพศชาย และเพศหญิง ในรายข้อ ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ พบว่า นักศึกษาเพศชาย มีความเห็นด้านทักษะความรู้ทางวิชาการที่ได้รับจากการฝึกงาน สูงกว่านักศึกษาเพศหญิง ในรายการดังนี้ ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับสาขาวิชาที่ฝึกงานของนักศึกษา การรู้จักนำความรู้มาประยุกต์ใช้ระหว่างฝึกงาน ความเข้าใจในทฤษฎีของนักศึกษา และความสามารถในการเสนอผลงาน ส่วนรายการอื่นๆ นักศึกษาเพศหญิง มีความรู้ทางวิชาการที่ได้รับจากการฝึกงานสูงกว่า

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที - เทส ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการเกี่ยวกับการประเมินการฝึกงานของนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน ในทักษะด้านการปฏิบัติงาน

ทักษะด้านการปฏิบัติงาน	เพศชาย		เพศหญิง		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การตรงต่อเวลาในการทำงาน	3.46	.70	3.57	.58	-1.79
2. การปฏิบัติตามระเบียบของสถานฝึกงาน	3.63	.61	3.55	.57	1.37
3. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับงานที่ทำ	3.41	.67	3.42	.54	-.08
4. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย	3.43	.65	3.46	.55	-.55
5. ความกระตือรือร้นในการทำงาน	3.28	.67	3.39	.61	-1.81
6. การรู้จักเตรียมและจัดลำดับขั้นตอนการทำงาน	2.99	.52	3.04	.61	-.83
7. ความมั่นใจในการปฏิบัติงาน	3.08	.55	3.10	.56	-.32
8. การทำงานด้วยความคล่องแคล่ว รวดเร็ว	3.19	.55	3.15	.59	.72
9. การรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง	3.01	.56	2.90	.64	1.96*
10. การรู้จักปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเสมอ	3.09	.61	3.09	.54	-.07
11. ความระมัดระวังในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้	3.20	.63	3.22	.56	-.28
12. ความสามารถในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้	3.16	.59	3.17	.52	-.22
13. ความประณีตเรียบร้อยในการปฏิบัติงาน	3.11	.63	3.21	.55	-1.68
14. ความขยันอดทนในการปฏิบัติงาน	3.35	.67	3.45	.58	-1.6
รวม	3.30	.425	3.28	.40	.51

* P< .05   **P< .01

จากตาราง 5 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานนักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับฝึกงานของนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน ในทักษะด้านการปฏิบัติงาน ในภาพรวมพบว่า มีความเห็นไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยรายการที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองโดยพบว่านักศึกษาเพศชาย มีการรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง สูงกว่านักศึกษาเพศหญิง

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของนักศึกษาที่ผู้ประกอบการประเมิน นักศึกษาเพศชาย

และเพศหญิง ในรายชื่อ ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า นักศึกษาเพศชายมีความเห็นทักษะด้านการปฏิบัติงาน ที่ได้รับการฝึกงาน สูงกว่านักศึกษาเพศหญิง ในรายการ ดังต่อไปนี้ การปฏิบัติตามระเบียบของสถานฝึกงาน การทำงานด้วยความคล่องแคล่ว รวดเร็ว การรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง และความขยันอดทนในการปฏิบัติงาน นอกนั้น นักศึกษาเพศหญิง ได้รับการฝึกงาน สูงกว่านักศึกษาเพศชาย

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่า t - เทส

ของกลุ่มตัวอย่าง ตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ที่มีเพศต่างกัน ในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป	เพศชาย		เพศหญิง		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การให้ความร่วมมือแก่เพื่อนร่วมงาน	3.62	.58	3.60	.51	.41
2. การมีสัมมาคารวะต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน	3.68	.48	3.66	.51	.47
3. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	3.42	.59	3.44	.56	-.25
4. การมีน้ำใจช่วยเหลืองานที่นอกเหนือหน้าที่	3.58	.64	3.54	.56	.74
5. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	3.29	.68	3.24	.62	.78
รวม	3.52	.50	3.50	.44	.54

* P < .05   **P < .01

จากตาราง 6 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการประเมินการฝึกงานของนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน ในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ในภาพรวมและรายชื่อ พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของนักศึกษาเพศชายและเพศหญิงที่ผู้ประกอบการประเมิน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป พบว่า นักศึกษาชาย มีมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปสูงกว่า นักศึกษาเพศหญิง ในทุกรายการ

ส่วนที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ตามความเห็นของสถานประกอบการ แยกตามประเภทของสถานฝึกงานที่ต่างกัน ตาราง 7-10

ตาราง 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการเกี่ยวกับการประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ตามประเภทของสถานประกอบการ ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ

ทักษะความรู้ทางวิชาการ	ราชการ		เอกชน/ บริษัท		รัฐวิสาหกิจ		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับสาขาวิชาที่ฝึกงานของนักศึกษา	3.07	.35	3.00	.46	3.04	.50	.60
2. การรู้จักนำความรู้มาประยุกต์ใช้ระหว่างฝึกงาน	3.15	.48	2.96	.56	3.07	.45	3.33*
3. ความตั้งใจและชวนช่วยในการหาและรับความรู้จากสถานที่ฝึกงาน	3.59	.59	3.39	.70	3.49	.59	2.10
4. ความก้าวหน้าทางด้านความรู้ ความสามารถของนักศึกษาหลังฝึกงาน	3.34	.58	3.18	.51	3.23	.53	1.87
5. ความมีไหวพริบ ปฏิภาณของนักศึกษา	3.22	.53	3.09	.61	3.16	.57	1.30
6. ความเข้าใจในทฤษฎีของนักศึกษา	3.15	.48	3.06	.54	3.18	.52	2.60
7. ความเข้าใจในภาคปฏิบัติของนักศึกษา	3.24	.58	3.11	.54	3.24	.53	3.36*
8. ความสามารถในการใช้ทักษะปฏิบัติงานของนักศึกษา	3.37	.58	3.09	.58	3.19	.56	4.72**
9. ความสามารถในการเสนอผลงาน	3.22	.65	3.08	.59	3.03	.51	1.88
รวม	3.26	.36	3.11	.38	3.18	.38	3.78*

* P < .05   **P < .01

จากตาราง 7 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับฝึกงานของนักศึกษาตามประเภทของสถานประกอบการ ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 โดยรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การรู้จักนำความรู้มาประยุกต์ใช้ระหว่างฝึกงาน และ ความเข้าใจในภาคปฏิบัติของนักศึกษา

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของประเภทสถานประกอบการ ในรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในหัวข้อ การรู้จักนำความรู้มาประยุกต์ใช้ระหว่างฝึกงาน พบว่า หน่วยงานราชการ มีความเห็นว่านักศึกษามีทักษะด้านความรู้ทางวิชาการอยู่ในระดับสูงกว่า เอกชน/ บริษัท และรัฐวิสาหกิจ ในหัวข้อ ความเข้าใจในภาคปฏิบัติของนักศึกษา พบว่า หน่วยงานราชการ มีความเห็นว่านักศึกษามีทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ อยู่ในระดับสูงกว่า เอกชน/ บริษัท แต่อยู่ในระดับเดียวกันกับรัฐวิสาหกิจ

ส่วนเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของประเภทสถานประกอบการ ในรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในหัวข้อความสามารถในการใช้ทักษะทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ พบว่า หน่วยงานราชการมีความเห็นว่านักศึกษาที่มีทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ อยู่ในระดับสูงกว่า เอกชน/ บริษัท และรัฐวิสาหกิจ

ตาราง 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ตามประเภทของสถานประกอบการ ในทักษะด้านการปฏิบัติงาน

ทักษะด้านการปฏิบัติงาน	ราชการ		เอกชน/ บริษัท		รัฐวิสาหกิจ		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การตรงต่อเวลาในการทำงาน	3.56	.51	3.45	.69	3.58	.59	2.46
2. การปฏิบัติตามระเบียบของสถานฝึกงาน	3.73	.45	3.52	.64	3.61	.56	2.73
3. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับงานที่ทำ	3.56	.55	3.39	.61	3.40	.60	1.47
4. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย	3.68	.47	3.36	.59	3.47	.62	5.48**
5. ความกระตือรือร้นในการทำงาน	3.39	.74	3.28	.60	3.39	.65	1.62
6. การรู้จักเตรียมและจัดลำดับขั้นตอนการทำงาน	3.20	.56	2.92	.66	3.07	.46	5.52**
7. ความมั่นใจในการปฏิบัติงาน	3.20	.40	3.00	.60	3.16	.51	5.03**
8. การทำงานด้วยความคล่องแคล่ว รวดเร็ว	3.34	.53	3.09	.56	3.20	.59	4.32*
9. การรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง	2.93	.61	2.82	.67	3.06	.52	8.07**
10. การรู้จักปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเสมอ	3.27	.55	3.02	.57	3.12	.56	4.13*
11. ความระมัดระวังในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้	3.34	.48	3.22	.56	3.18	.63	1.34
12. ความสามารถในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้	3.34	.48	3.13	.52	3.16	.59	2.51
13. ความประณีตเรียบร้อยในการปฏิบัติงาน	3.32	.61	3.10	.58	3.21	.57	3.40*
14. ความขยันอดทนในการปฏิบัติงาน	3.54	.55	3.38	2.22	3.40	.63	20.1**
รวม	3.38	.38	3.26	.42	3.28	.41	1.56

* P< .05 **P< .01

จากตาราง 8 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ตามประเภทของสถานประกอบการในทักษะด้านการปฏิบัติงาน ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของประเภทของสถานประกอบการ ในรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในทักษะด้านการปฏิบัติงาน มีจำนวน 3 รายการ ในหัวข้อ การทำงานด้วยความคล่องแคล่ว รวดเร็ว การรู้จักปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเสมอ และความประณีตเรียบร้อยในการปฏิบัติงาน โดยพบว่า หน่วยงานราชการมีความเห็นว่านักศึกษามีทักษะด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับสูงกว่าเอกชน/ บริษัท และรัฐวิสาหกิจ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของหน่วยงานของผู้ประกอบการประเมิน ในรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทักษะด้านการปฏิบัติงาน มีจำนวน 5 รายการ ในหัวข้อ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย การรู้จักเตรียมและจัดลำดับขั้นตอนการทำงาน ความมั่นใจในการปฏิบัติงาน การรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง และความขยันอดทนในการปฏิบัติงาน โดยพบว่า ทุกรายการหน่วยงานราชการ มีความเห็นว่านักศึกษามีทักษะด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับสูงกว่า เอกชน/ บริษัท และรัฐวิสาหกิจ ยกเว้นในหัวข้อ การรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง พบว่า หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ มีความเห็นว่านักศึกษามีทักษะด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับสูงกว่าหน่วยงานราชการและเอกชน/ บริษัท

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ตามประเภทของสถานประกอบการ ในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป	ราชการ		เอกชน/ บริษัท		รัฐวิสาหกิจ		F
	S.D	$\bar{X}$	S.D	S.D	S.D	S.D	
1. การให้ความร่วมมือแก่เพื่อนร่วมงาน	3.56	.63	3.52	.52	3.70	.53	5.52**
2. การมีสัมมาคารวะต่อผู้บังคับบัญชาและ ผู้ร่วมงาน	3.63	.49	3.63	.52	3.71	.49	1.36
3. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	3.39	.54	3.36	.54	3.50	.59	3.55*
4. การมีน้ำใจช่วยเหลืองานที่นอกเหนือหน้าที่	3.61	.54	3.50	.58	3.60	.62	1.80
5. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	3.17	.54	3.15	.63	3.40	.66	8.27**
รวม	3.47	.46	3.43	.43	3.58	.50	5.52**

* P< .05   **P< .01

จากตาราง 9 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษาที่มีความเห็นเกี่ยวกับฝึกงานของนักศึกษา ตามประเภทของสถานประกอบการ ในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของประเภทของสถานประกอบการ ในรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่ามีจำนวน 1 รายการ ในหัวข้อ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยพบว่า หน่วยงานรัฐวิสาหกิจมีความเห็นว่านักศึกษามีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป อยู่ในระดับสูงกว่าเอกชน/ บริษัท และหน่วยงานราชการ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของประเภทของสถานประกอบการ ในรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่ามีจำนวน 2 รายการ ในหัวข้อ การให้ความร่วมมือแก่เพื่อนร่วมงาน และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น โดยพบว่า ทุกรายการหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ มีความเห็นว่านักศึกษามีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปอยู่ในระดับสูงกว่า เอกชน/บริษัท และหน่วยงานราชการ

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการ เกี่ยวกับ การประเมินการฝึกงานของนักศึกษาตามประเภทของสถานประกอบการ ในทักษะด้าน ความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป

การฝึกงานนักศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	1.082	2	.541	3.781	.024
	ภายในกลุ่ม	62.835	439	.143		
	รวม	63.917	441			
ทักษะด้านการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	.526	2	.263	1.559	.211
	ภายในกลุ่ม	74.055	439	.169		
	รวม	74.581	441			
ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2.359	2	1.179	5.519	.004
	ภายในกลุ่ม	93.815	439	.214		
	รวม	96.174	441			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	.875	2	.437	3.171	.043
	ภายในกลุ่ม	60.548	439	.138		
	รวม	61.423	441			

* P< .05 ** P< .01

จากตาราง 10 แสดงว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการ ที่ประเมินนักศึกษาตามประเภทของสถานประกอบการ ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป เกี่ยวกับการประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านในแต่ละด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษา มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และระดับ .01 ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทั่วไป ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาที่ประเมินตนเอง จำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 60.6 เป็นเพศชาย ร้อยละ 39.4 จำแนกตามสาขา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยียาง และสาขาวิชาเคมีอุตสาหกรรม ร้อยละ 20.2 จำแนกตามสถานที่ฝึกงานส่วนใหญ่ ฝึกงานในหน่วยงานเอกชน/บริษัท ร้อยละ 58.7 รองลงมาหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 32.7 และหน่วยงานราชการ ร้อยละ 1.9 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการประเมินนักศึกษาคณะ จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา เพศหญิง ร้อยละ 57.7 และเพศชาย ร้อยละ 41.9 จำแนกตามสาขาพบว่า ส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ร้อยละ 31.9 รองลงมาเป็น นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ ร้อยละ 20.1 จำแนกตามสถานที่ฝึกงาน ส่วนใหญ่นักศึกษาฝึกงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 45.5 รองลงมาเป็น หน่วยงานเอกชน/บริษัท ร้อยละ 44.3 และหน่วยงานราชการ ร้อยละ 8.4

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาที่ประเมินตนเอง มีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.01$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษามีความเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

3. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.15$) และเมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทุกรายการ

4. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์นิเทศ มีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.01$) และเมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า อาจารย์นิเทศมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

5. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาประเมินตนเอง มีความเห็นเกี่ยวกับการประเมินการฝึกงาน ของตนเองที่มีเพศต่างกัน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่ามีความเห็น ไม่แตกต่างกัน ในทุกรายการ ในทักษะด้านการปฏิบัติงานของนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน ในภาพรวม

พบว่า มีความเห็นไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีเพียงรายการเดียวที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับงานที่ทำ โดยพบว่านักศึกษาเพศหญิงมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับงานที่ทำสูงกว่านักศึกษาชาย ส่วนในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปของนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน ในภาพรวม พบว่า มีความเห็นไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 2 รายการ ที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การมีสัมมาคารวะต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน การมีน้ำใจช่วยเหลืองานที่นอกเหนือหน้าที่ โดยพบว่านักศึกษาเพศหญิงมีมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป สูงกว่านักศึกษาชาย

6. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษาที่มีความเห็นเกี่ยวกับฝึกงานของนักศึกษา ที่มีเพศต่างกัน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเห็นไม่แตกต่างกันในทุกรายการ ในทักษะด้านการปฏิบัติงาน ในภาพรวม พบว่ามีความเห็นไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง โดยพบว่านักศึกษาเพศชาย มีการรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง สูงกว่านักศึกษาเพศหญิง ส่วนในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของนักศึกษาเพศชายและเพศหญิงที่ผู้ประกอบการประเมินทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป พบว่า นักศึกษาเพศชาย มีมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปสูงกว่า นักศึกษาเพศหญิง ทุกรายการ

7. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษาที่มีความเห็นเกี่ยวกับฝึกงานของนักศึกษา ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ จำแนกตามประเภทของสถานประกอบ ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 แยกเป็นรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การรู้จักนำความรู้มาประยุกต์ใช้ระหว่างฝึกงาน และความเข้าใจในภาคปฏิบัติของนักศึกษา ในรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในหัวข้อความสามารถในการใช้ทักษะปฏิบัติงานของนักศึกษา พบว่า หน่วยงานราชการมีความเห็นว่านักศึกษามีความรู้อยู่ในระดับสูงกว่า เอกชน/บริษัท และรัฐวิสาหกิจ

8. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษาที่มีความเห็นเกี่ยวกับฝึกงานของนักศึกษา ในทักษะด้านการปฏิบัติงาน จำแนกตามประเภทของสถานประกอบในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 โดยรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 รายการ ในหัวข้อ การทำงานด้วยความคล่องแคล่วรวดเร็ว การรู้จักปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเสมอ และความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

9. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษาที่มีความเห็นเกี่ยวกับฝึกงานของ

นักศึกษา ในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป จำแนกตามตามประเภทของสถานประกอบ ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 โดยรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 รายการ ในหัวข้อ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ในรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 รายการ ในหัวข้อการให้ความร่วมมือแก่เพื่อนร่วมงาน และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น โดยพบว่าทุกรายการหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ มีความเห็นว่านักศึกษามีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปอยู่ในระดับสูงกว่า เอกชน/บริษัท และหน่วยงานราชการ

10. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับฝึกงานของนักศึกษา ในด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ จำแนกตามสาขาวิชาของนักศึกษา ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 รายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความก้าวหน้าทางด้านความรู้ ความสามารถของนักศึกษาหลังฝึกงาน ส่วนรายการที่ผู้ประกอบการประเมินนักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับฝึกงานของนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ความเข้าใจในทฤษฎีของนักศึกษา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในภาพรวม ในด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการประมงมีความรู้ทางวิชาการอยู่ในระดับสูงกว่าสาขา อื่น ๆ

11. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับฝึกงานของนักศึกษา ในทักษะด้านการปฏิบัติงานจำแนกตามสาขาวิชาของนักศึกษา ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 รายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การปฏิบัติตามระเบียบของสถานฝึกงาน ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับงานที่ทำ การรู้จักเตรียมและจัดลำดับขั้นตอนการทำงาน และการทำงานด้วยความคล่องแคล่ว รวดเร็ว ส่วนรายการที่ผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย ความมั่นใจในการปฏิบัติงาน การรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง การรู้จักปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเสมอ และความขยันอดทนในการปฏิบัติงาน

12. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับฝึกงานของนักศึกษา ในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปจำแนกตามสาขาวิชาของนักศึกษา ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 รายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การให้ความร่วมมือแก่เพื่อนร่วมงาน และ การมีสัมมาคารวะ

ต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน ส่วนรายการที่ผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผู้ประกอบการ นักศึกษา และอาจารย์นิเทศ มีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาที่ประเมินตนเอง มีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ในภาพรวม มีความเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.01$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษาที่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ เช่นเดียวกันกับความเห็นของผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ในภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.15$) และเมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ สอดคล้องกับอาจารย์นิเทศที่มีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ในภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.01$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อาจารย์นิเทศมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การประเมินนักศึกษาฝึกงาน ในทักษะ 3 ด้านดังกล่าว ทำให้ทราบว่านักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการประเมินที่มีความเห็นสอดคล้องกันทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง ไม่ว่าจะ เป็นนักศึกษาประเมินตนเอง ผู้ประกอบการประเมินนักศึกษา และอาจารย์นิเทศประเมินนักศึกษา ผลการประเมินบ่งบอกได้ว่านักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยังขาดทักษะในการทำงานในทุกๆ ด้าน ดังนั้น เมื่อผลการประเมินเช่นนี้ คณะฯ /สถาบันการศึกษาที่ผลิตนักศึกษา จะต้องตระหนักและเข้าใจบทบาทของนักศึกษาอย่างแท้จริง และทบทวนการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่สังคมต่อไป เพื่อให้ทัดเทียมกับสถาบันการศึกษาอื่นและสามารถแข่งขันกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ เนื่องจากผลการประเมินเป็นตัวบ่งชี้ บ่งบอกถึงคุณภาพการทำงานของนักศึกษาที่ยังขาดทักษะในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ว่านักศึกษามีทักษะในด้านต่างๆ ยังไม่เพียงพอกับความคาดหวังของผู้ประกอบการ นอกจากนี้ผลการประเมินนักศึกษายังสะท้อนถึงระบบการเรียนการสอน และหลักสูตรการศึกษาที่ยังไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงานในปัจจุบัน ทำให้นักศึกษายังขาดความมั่นใจในการทำงาน และขาดการประยุกต์ใช้ความรู้ความสามารถ ทักษะในการทำงาน

2. ผู้ประกอบการ มีความเห็นเกี่ยวกับการประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ที่มีเพศต่างกัน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเห็นไม่แตกต่างกันในทุกรายการ ในทักษะด้านการปฏิบัติงาน ในภาพรวม พบว่า มีความเห็นไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป

ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในภาพรวม พบว่า นักศึกษาเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาเพศหญิง ในทุกด้าน จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า นักศึกษาเพศชายมีความสามารถในการฝึกงานสูงกว่านักศึกษาเพศหญิงในทุกด้าน ตามที่ผู้ประกอบการได้ประเมินมา ไม่ว่าจะเป็นทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ที่เป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักศึกษาเพศชายมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากกว่า และสามารถเรียนรู้ทักษะต่างๆ ได้ดีกว่า รวมถึงความคล่องตัว คล่องแคล่ว ความรวดเร็วในการปฏิบัติงานในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการลงพื้นที่ การฝึกลงมือปฏิบัติจริง ๆ และส่วนใหญ่ผู้ประกอบการยินดีที่จะมอบหมายงานให้นักศึกษาเพศชายได้ทำมากกว่านักศึกษาเพศหญิง โดยในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ นักศึกษาเพศชาย มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาเพศหญิง

3. ประเภทของสถานประกอบการที่ต่างกัน สาขาวิชาที่ต่างกัน จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ประกอบการมีความเห็นการประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษามีความเห็นในทักษะด้านการปฏิบัติงาน จำแนกตามประเภทของสถานประกอบการ ในภาพรวม มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีรายการที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 โดยพบว่า ทุกรายการหน่วยงานราชการ มีความเห็นว่านักศึกษามีทักษะด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับสูงกว่า เอกชน/ บริษัทและรัฐวิสาหกิจ จากผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หน่วยงานราชการ จะประเมินการฝึกงานของนักศึกษาแบบกัลยาณมิตร ด้วยความมีไมตรีจิตสูงกว่าหน่วยงานที่เป็นบริษัท/เอกชน และรัฐวิสาหกิจ ที่จะประเมินนักศึกษาตามสภาพความเป็นจริงตามพฤติกรรมการทำงานของนักศึกษาแบบตรงไปตรงมา และเป้าหมายและเป้าประสงค์ในการทำงานของสถานประกอบการที่ต่างกัน เช่น เรื่องของหน่วยงานเอกชน/บริษัท รัฐวิสาหกิจที่มีเป้าหมายความสำเร็จของงานคือผลประกอบการที่มุ่งหวังด้านกำไรเป็นหลัก ในขณะที่ หน่วยงานราชการมุ่งเรื่องความสำเร็จของงาน ความพึงพอใจ ความรับผิดชอบการทำงานให้สำเร็จลุล่วง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการเตรียมตัวให้นักศึกษาฝึกงาน ในภาคทฤษฎี ความรู้ ความสามารถ ทั้งร่างกาย จิตใจ ให้พร้อม สำหรับการฝึกงานภายนอกสถานศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้ออกไปฝึกงานอย่างไม่มีปัญหา

2. ควรเลือกสถานที่ฝึกงานให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของนักศึกษา และควรคัดเลือกนักศึกษาที่จะไปฝึกงานที่ตรงกับสาขาวิชาและเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาจริง ๆ

3. คณะฯ ควรนำนักศึกษาที่จะออกฝึกงาน ไปเยี่ยมชมสถานประกอบการ ก่อนทำการออกฝึกงาน เพื่อให้นักศึกษา ได้พบเห็นการปฏิบัติงานจริง ในสาขาวิชาชีพของตน และได้ทราบแนวทางในการฝึกงานที่ตนเอง สนใจมากที่สุด

4. คณะฯ ควรมีการเชิญวิทยากร หรือศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จ ในการประกอบอาชีพ ในสาขาวิชาต่างๆ มาให้ความรู้ หรือประสบการณ์ แก่นักศึกษา ก่อนการออกฝึกงาน

5. คณะฯ ควรมีฐานข้อมูล ที่เป็นข้อมูลและรายละเอียดทั่วไป ของสถานประกอบการให้นักศึกษาที่จะออกฝึกงาน ได้ศึกษาเพื่อเป็นแนวทาง ในการประกอบการตัดสินใจ เลือกสถานประกอบการ ในการขอฝึกงาน

6. คณะฯ ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูล หลักฐาน ผลงานการฝึกงานของนักศึกษาฝึกงานในรุ่นที่ผ่านมา เพื่อนำมาประกอบการจัดนิทรรศการ และเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความสำคัญ ในการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัย ปัญหาในการฝึกงานของนักศึกษา
2. ควรมีการศึกษาวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการฝึกงานภายนอกสถานศึกษา
3. ควรมีการศึกษารูปแบบและแนวทางการบริหารและการจัดการฝึกงานภายนอกสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรุณา ตติยรัตนากรณ์. 2542. การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : ฝ่ายแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- จรัสพรรณ สงวนเสริมศรี. 2540. รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการฝึกงานด้านเภสัชศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จำรัส นองมาก. 2542. ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ชั้นสปริงตึก.
- จินดา จันทะภา. 2544. รายงานการวิจัย เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกงานภายนอกสถานศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกสัตวศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์บางพระ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ผู้ควบคุม และเจ้าหน้าที่สถานที่ฝึกงาน. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

- จรรยาตรี มาติลลโกวิท. 2537. รายงานการวิจัย เรื่อง ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ
นิสิต สาขาการสอนวิชาเฉพาะวิชาเอกธุรกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ในปีการศึกษา 2535 - 2537. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉลาย ชีวกิตาการ. 2540. รายงานการวิจัย เรื่อง คุณภาพบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ในทัศนะของผู้จ้างงาน/ผู้บังคับบัญชา. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิตา ชูโต. 2527. การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : ธรรมสารการพิมพ์.
- บวร ประพฤติดี. 2520. การวัดและประเมินผลบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2526. การวิจัยประเมินผล. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
พัฒนา จันทนา. 2542. รายงานการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์
วิชาชีพ สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภรณี (กীরติบุตร) มหานนท์. 2529. การประเมินประสิทธิผลขององค์การ. กรุงเทพฯ : โอ เอส
พรินติ้งเฮาส์.
- มยุรี อนุমানราชธน. 2543. การบริหารโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. เชียงใหม่ : คณะนิเทศการพิมพ์.
มานพ ทองใบ. 2530. รายงานการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อการรับนัก
ศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรีฝึกงาน. ราชบุรี : วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
- วาสนา ธรรมพิทักษ์. 2551. รายงานการวิจัย เรื่อง การประเมินคุณภาพงานบริการการศึกษา
หลักสูตรสาขาวิชาร่วมของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. การค้นคว้า
แบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิจิต บุญสุวรรณ. 2532. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพงานเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการ
ฝึกงานของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ระดับ ปวช. วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานีในสถาน
ประกอบการ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตร
ศาสตร์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2524. การประเมินโครงการประชุม : หลักการและการประยุกต์ใช้.
กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สวัสดิ์ สุคนธ์รังษี. 2517. การวัดในการจัดงานบุคคล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สันติพงษ์ ปลั่งสุวรรณ. 2534. รายงานการวิจัย เรื่อง ศึกษาแนวทางในการจัดส่งนักศึกษาวิชา
เอกพลศึกษา ออกฝึกงานในโรงแรมและสถานบริหารภายในจังหวัดภาคใต้.
ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วารสารวิทยบริการ

การประเมินประสิทธิภาพการฝึกงาน

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๑ มกราคม-เมษายน ๒๕๕๓

บุญเลิศ จันทร์ไสย และพรรณิ เจริญธนวิธ

-
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540. ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐาน
การศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สุรีย์ ฝนาย. 2534. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของการจัดนวัตกรรมการ
ฝึกงาน ให้นักเรียนนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี. ลพบุรี :
วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี.
- เสนาะ ตีเยาว์. 2516. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

*****